

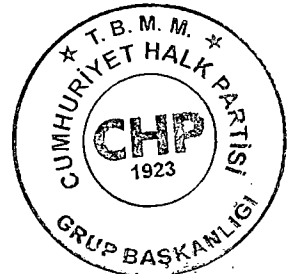
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
26 Ocak 2024
Tarih :
Sayı : 434

10/912

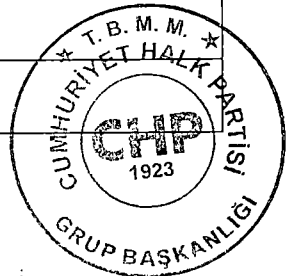
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Cezaevlerindeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi, hak ihlallerinin önüne geçilmesi ve bu hususta devlet kurumlarınca gerçekleştirilmesi gereken politikaların tespiti amacıyla Anayasa'nın 98'inci ve İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederim.

Av. Turan Faskın ÖZER
İstanbul Milletvekili

ADI SOYADI	SEÇİM BÖLGESİ	İMZA
Altın Gökçüler	Edirne M.	U. G.
ULAS KARASU	Sivas M.	U. G.
GİZEM ÖZCAN	Muğla M.	U. G.
Orhan Sarıal	Bursa M.	U. G.
MURAT BAKAN	İzmir M.	Y. B.
FURKAN KARAKOZ	AYDIN M.	U. G.
Melih Meriç	Gaziantep	U. G.
Veli Ağbaba	Malatya M.	U. G.
BURAK BAYRAKTAR	Adana M.	U. G.
Jale NURULLAH	Edirne M.	U. G.
Gözde Akbulut	İstanbul	U. G.
SERKAN SAKI	Bolu M.	U. G.
Kadir Durmaz	Tokat	U. G.
Veysel Bıyıkçı	Kırklareli M.	U. G.
ÖZGE ÇEYREK	Çarşamba M.	U. G.
Ayhan BARUT	Adana M.	U. G.
Mahmut Tanel	Samsun	U. G.
Seyit Torun	Ordu	U. G.
A. Velhi Bakırhan	Manisa	U. G.
Deniz Demir	Ankara M.	U. G.
Aliye Çeşme	Ankara	U. G.

Gerekçe;

Türkiye'de 274 kapalı, 99 açık, 11 kadın kapalı, 8 kadın açık, 9 çocuk kapalı, 4 çocuk eğitim evi olmak üzere toplam 405 cezaevi bulunmaktadır. 2024 yılında 12, 2025 yılında ise 8 yeni cezaevi daha açılacağı belirtilmiştir. 2024 yılında Adalet Bakanlığı'nın cezaevleri için ayırdığı bütçe ise 13,5 milyardır.

Cezaevindeki tutuklu ve hükümlülerin sağlık ve sosyal durumundan kamu otoritesi sorumludur. Ancak geçtiğimiz yıllara da baktığımızda ayrılan milyarlık bütçelere rağmen devletin tutuklu ve hükümlülerin yaşam alanlarındaki koşulların iyileştirilmesi konusunda sorumluluğunu yerine getirmediği, tutuklu ve hükümlülerin cezaevi koşulları nedeniyle sağlık sorunları yaşadığı, kronik rahatsızlıklarının giderek arttığı ve hak ihlallerine uğradıkları bilinmektedir.

2022 yılında Adalet Bakanlığı'na bağlı Ceza ve Tevkifevleri izleme kurullarının yaptığı 399 cezaevi ziyaretinde bin 245 rapor hazırlanmış ve tespit edilen eksikliklerle ilgili bin 839 öneri verilmiştir. Bu önerilerin 660'ı yerine getirilmemiştir. 2021 yılında da bin 90 öneri verilmiş ve yüzde 52'si yerine getirilmemiştir.

Yine kurulların yaptığı ziyaretlere göre, cezaevlerinde psikolog, doktor, diş hekimi, sağlık memuru, diyetisyen, cezaevi personeli eksikliği olmakla birlikte, kapasite yetersizliği, sportif faaliyet yetersizliği, hasta nakillerinde sorunlar mevcuttur. Örneğin 24 cezaevinde hala doktor yoktur ve hastalar zamanında müdahale ya da tedavi görememektedir.

Öte yandan teknik aksaklıklar ve personel eksikliği ayrıntılı olarak tespit edilirken, tutuklu ve hükümlülerin yaşadıkları hak ihlalleri irdelenmemektedir. Sağlık hakkı, beslenme hakkı, haberleşme hakkı, eğitim hakkı gibi temel hakların ihlal edildiği, tutuklu ve hükümlülerin işkence ve kötü muameleye maruz kaldıkları, bu konularda tutuklu ve hükümlülerin Adalet Bakanlığı ve CİMER'e bildirimde bulundukları ancak şikayetlerin büyük oranda işleme alınmadığı da bilinmektedir. Bununla birlikte, ziyaret edilen cezaevlerinde, bakanlığa ya da CİMER'e başvuru yapan tutuklu ya da hükümlüler ile şikayet konusu üzerine görüşme yapıp yapılmadığı belirtilmemektedir. Buradan yola çıkarak, aslında kurulların sadece fiziki şartlar ve personel eksiklikleri ile ilgili rapor tuttukları söylenebilir.

Anayasa'nın 5 inci maddesine göre;

"Devletin temel amaç ve görevleri, Türk milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddi ve manevi varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır."

Bu görevin bir istisnası yahut askıya alınmasını gerektiren hal de söz konusu değildir. Dolayısıyla infaz kurumunda bulunan kişiler için de devlet aynı koşulları sağlamak

zorundadır. Elbette devletin bu koşulları sağlama görevinin temelinde de sosyal devlet ilkesi yatmaktadır.

Yine Anayasa'nın 17. maddesine göre;

“Herkes yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. Yaşama hakkı, bütün hakların temelidir. Savaş, sıkıyönetim ve olağanüstü hallerde dahi durdurulamaz, yok edilemez.”

Anayasa'nın 17. maddesi gereği bütün hakların temeli olan yaşam hakkı herkes gibi cezaevinde bulunan vatandaşlar açısından da gözetilmeli ve korunmalıdır.

Tüm bunlar göz önüne alındığında, cezaevlerindeki yaşam koşullarının iyileştirilmesi, hak ihlallerinin önüne geçilmesi ve bu hususta devlet kurumlarınca gerçekleştirilmesi gereken politikaların tespiti için çalışmalar hazırlaması amacıyla TBMM'de Araştırma Komisyonu kurularak gerekli çalışmaların yürütülmesini arz ederim.

